

A Silber Testvérek

Én és a testvéreim. Balról jobbra: Kálmán, Miki, én, Jóska. Akkor még csak ő hordott szemüveget. Amikor ez készült, még a Kossuth utcában laktunk, kilenc éves lehettem. Tíz éves voltam, amikor onnan elköltöztünk. 1919-ben megszületett Kálmán bátyám, 1921-ben pedig Jóska. Én 1923-ban születtem. 1925-ben Debrecenbe költöztünk, és apukám saját üzletet nyitott. Miki már Debrecenben született, 1925-ben. Kálmánt, a legidősebb testvéremet apukámék a Statescu elemibe írták, mert ott volt utána gimnázium. Ez olyan neológyszerű iskola volt. Erre hívta a Strasser főrabbi apukámat, hogy micsoda dolog az, hogy oda íratta be a fiát. Akkor már két éve járt, erre kivette, és beíratta az ortodox elemibe. Amikor én következtem, engem már egyenesen oda íratott be. A fiúk azért az elemi után gimnáziumba mentek, délelőtt jártak a gimnáziumba, délután Talmud-Tórára. Szegény apám azt akarta, hogy Istennek is tanuljanak, de azért művelődjenek is. Kálmán és Jóska tiszta jeles volt, én olyan közepes tanuló, és az öcsém se volt nagyon szorgalmas. Kálmánt érettségi után már nem vették föl egyetemre, segített az üzletben, de nem sokáig, mert behívták katonának. Azért Kálmán érettségi után megtanulta az órásmesterséget. Azt hiszem, mesterlevele is volt, de lehet, hogy arra már nem került sor. Jóska is megtanulta érettségi után. Ő később abból élt meg, hogy órákat javított, még Amerikában is azt csinálta. Kálmán előbb katona, aztán munkaszolgálatos volt. 1942-ben kivitték a Don-kanyarhoz, aztán 1943. május huszonhatodikán kaptunk értesítést a Vöröskereszttől, hogy 1943. januárban Guberevka [Gubarovka] községnél eltűnt. Jóskát is elvitték munkaszolgálatra. Ő Pestre került, ott volt sokáig, mert javította a tisztek óráit. Aztán megszökött, és bujkált, így élte túl. 1945-ben hazajött, megnősült, született két gyereke, és 1956-ban kimentek Amerikába. Miki Auschwitzban pusztult el.